

Waarom noemde men Kopenhagen “het München van onze tijd”?

Vooraf enkel feiten⁴⁰. De Amerikaanse academicus Dr. Bill Mc Kibben schrijft: in 2012 stelde men vast dat het de 327° opeenvolgende maand was waarin de temperatuur van de hele wereld het 20e-eeuwse gemiddelde overschreed. Bij eenvoudige kansberekening is het uitgesloten dat de aarde *niét* opwarmt.

In 2009, in de donkere dagen van december, was er een wereldtop te Kopenhagen waar men de kans had er iets aan te doen. 167 landen die verantwoordelijk zijn voor 87 % van de CO₂ uitstoot ondertekenden dat (1) het wetenschappelijk vaststaat dat de stijging van de wereldtemperatuur onder de 2 °C moet blijven en (2) een verregaande vermindering van CO₂ nodig is om dit te bereiken. *Maar*: Kopenhagen mislukte spectaculair omdat alle landen slechts zuiver vrijwillige overeenkomsten ondertekenden. En daardoor was in feite niemand tot iets *verplicht*. En daardoor wordt Kopenhagen in de wereldgeschiedenis van het milieu het „München van onze tijd” genoemd. Onnodig hier te zeggen wat de München conferentie van 1938 is, neem ik aan.⁴¹

Nu spreekt Bill Mc Kibben van drie simpele getallen. *Het eerste getal is 2*. Men bedoelt 2 °C. Tot nu is de gemiddelde temperatuur van

40 zie Thieme, M. (2013). Méér! Utrecht: Jan van Arkel., “Huiveringwekkende cijfers over de opwarming van de aarde, p. 38 e.v.

41 Het Verdrag / Conferentie van München tussen FR, VK, DE en IT over Tsjecho-Slowakije, 30 -09- 1938, waarbij Tsjecho-Slowakije zelf niet aanwezig was. Met het verdrag werd de agressieve annexatie door Adolf Hitler van het Tsjechische Sudetenland door de ‘grote mogendheden’ geaccepteerd. Het moest vrede in Europa garanderen, door Chamberlain aangeduid met ‘Peace for our time’. Hij verwachtte dat nu de annexatiehonger van Hitler gestild zou zijn. Nog geen jaar later viel Duitsland Polen binnen.

de planeet met 0,8 °C verhoogd (anno 2012). Een derde van het zomerse zee-ijs in het Noord-poolgebied is verdwenen. Superstorm Sandy veroorzaakte 70 miljard schade euro aan de staat New York. In 2012 mislukte de maïsoogst volledig in de Verenigde Staten. Men spreekt van een '2 °C catastrofe' – mocht de temperatuur dus verder stijgen.

Het tweede getal is 565. Wetenschappers schatten dat de mens nog tot halverwege deze eeuw 565 gigaton kooldioxide in de atmosfeer kan bijlozen en tegelijkertijd *de kans* maakt om onder de 2°C stijging te blijven.

Het derde getal is 2.795. Analisten berekenden de hoeveelheid CO₂ in de bewezen kolen-, gas- en oliereserves. Simpel gezegd is het de hoeveelheid fossiele brandstoffen die we potentieel kunnen verbranden. We hebben 5 keer meer olie, kolen en gas in de boeken staan dan wat klimaatwetenschappers veilig achten om te verbranden: namelijk 2.795 gigaton – dus, terwijl men om onder de 2°C stijging te blijven maar 565 GT meer mag bijlozen. Dus om veilig te zijn zou 80 % van onze wereld voorraad in de grond moeten blijven.

Er bestaat vermoedelijk geen middel om er voor te zorgen dat 80 % van deze reserves onder de grond blijft. Deze fossiele brandstoffen worden beheerd door energiebedrijven en overheden. Van nature zijn fossiele brandstofbedrijven zoals Shell of BP de vijanden van milieu regulering, maar men kan ook goed begrijpen waarom ze zo vechten om regulering te verhinderen: ze vechten voor hun economisch voortbestaan, hun bestaan tout court . Het is daar en op deze plaats dat het recht faalt en de wetgeving tekortschiet, daar waar – de uitspraak is van de socioloog Ulrich Beck – *het legitiem voortbestaan van de ene organisatie een ramp is voor andere organisaties of*

*gemeenschappen*⁴². Of zelfs zoals de Duitse denker Adorno stelde: “Hoe kan men vooruitgang ontdekken in de geschiedenis, na alle catastrofes die we al achter de rug hebben en met de nog komende in het verschiet”. Hij zegt: “Er is geen universele geschiedenis die van de wilde naar humaniteit leidt, er is er wel een die leidt van steenslinger naar de megabom.” Bill Mc Kibben spreekt van 3 simpele getallen waarvan de som een wereldwijde catastrofe is.

En toch zijn ze een test voor onze beschaving. Ik herinner me een documentaire uit mijn jeugd “The ascent of man” of “De mens in wording”. Een zeer mooie BBC reeks door de wetenschapper Jacob Bronowski samengesteld. En daar werd deze „wording” of ontwikkeling voorgesteld als een groei of een evolueren naar een hoger niveau van beschaving, een *vooruitgang*. En eigenlijk zijn vandaag de uitdagingen en vooral problemen voor de mensheid groter dan ooit tevoren.

42 Beck, U. (1988). *Gegengifte; Die organisierte unverantwortlichkeit*. Suhrkamp.